

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr.. pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacției:

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 6953

IOAN

din îndurarea lui Dumneșeu episcop diecesan al Aradului, Orășii-mari, Ienopolei și al Halmagiului, precum și al părților adnesate din Banatul-Temișan.

Iubiului cler și popor eparchial: dar și milă dela Dumneșeu Tatăl și Domnul nostru Isus Christos.

„Nașterea ta Christose Dumneșeu nostru, a răsărit lumii lumina cunoștinții.“

Din darul lui Dumneșeu, ajungând noi éráși diua cea mare și insemnată, a nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos, dragostea păintescă mă îndemnă a veni și la acéstă ocașiune, cu duhul meu, între voi, iubiților mei fii sufletesti, pentru a ne ocupa și astă-dată, de niște cugetări evlaviose, despre nașterea Domnului.

Era un timp, timpul din naintea nașterii Domnului, când omul, făptura cea mai aleasă a lui Dumneșeu, făcut spre bine și fericire, perându-și nevinovăția și întunecându-i-se mintea prin păcat, deveni cea mai nefericită ființă. Cel mai slab era jucăria celui mai tare, și cel tare dispunea de cel slab, după buna sa voință.

În asemenea stare tristă, omul nu cunoștea pre adevăratul Dumneșeu, făcătorul său. El nu știa cine, și spre ce scop la adus dintru neștiință la ființă, și așa în loc de a se apropia de Dumneșeu făcătorul său, și prin acésta de scopul cel măreț al său, tot mai mult se depărta dela acela; și în loc de a se închina adevăratului Dumneșeu, se închina la sóre, lună, stele și alte asemenea făpturi.

Mii de ani a suportat omenimea acea stare tristă și durerósă, așteptând cu mare dor și nerăbdare venirea unui mântuitoriu, carele se o ridice din acéa grozavă decădere. Mii de ani a trebuit omenimea să suporte acele lungi și grele suferințe, până când prea bunul Dumneșeu, într-o nemărginită sa iu-

bire și îndurare, trimise în lume, mai întâi proroci și vestitori, ér mai în urmă, „când sosi plinirea vremii,“ trimise chiar pre unul născut Fiul său Domnul și Mântuitoriu nostru Isus Christos, pentru a învăța pre ómeni cunoștința unui adevărat Dumneșeu și a-i lumina cu lumina cunoștinții de Dumneșeu. precum ne spune și tropariul dîlii: „Nașterea ta Christose Dumneșeu nostru, răsărit a lumii lumina cunoștinții, arătându-le, că ei sunt făptura cea mai aleasă a lui Dumneșeu, făcuți spre bine, în acéstă lume, și fericire în cealaltă lume; și apoi pentru a-i mântui de păcat, împécându-i cu Dumneșeu prin întemeierea sfintei religiuni, pe fundamentul cel vecinic al dragostei evanghelice, și așa a-i ridica din amara decădere, din starea de robi, éráși la starea fericirii celei dintâi: la starea de fii și moșteni ai lui Dumneșeu, precum ne spune și S. Apostol: „de acum nu mai sunteți robi, ci fii, ear' de sunteți fii și moștenitori sunteți ai lui Dumneșeu prin Isus Christos.“

În aceste neprețuite daruri dumneșești, ce le aduse lumii venirea Domnului din ceriu pre pământ, să cuprindă iubiților și marea insemnatate a nașterii Domnului. De aceea și diua ce a produs evenimentul cel mare și minunat al nașterii, a fost, este și va fi pururea și mare de bucurie, la întreg neamul creștinesc de pre fața pământului.

Pentru aceea s'au și bucurat, de nașterea Domnului, de o potrivă, ómenii pre pământ și ingerii în ceriu cântând: „Mărire într-o cei de sus lui Dumneșeu și pre pământ pace și între ómeni bunăvoință“, de aceea a dis și ingerul cătră păstorii Vifileemului: „Eată vestesc vouă bucurie mare, că s'a născut vouă astăzi mântuitoriu Christos Domnul“; de aceea s'a arătat steaua cea neobișnuită, care a condus pre filosofi la închinare Domnului; de aceea au alergat și filosofi dela răsărit, cu daruri, la închinăciune Domnului; de aceea ne-am intrunit și noi astăzi, în număr așa de mare în casa Domnului, ca să ne închinăm și să ne bucurăm și noi Dom-

nului, alături cu ceilalți creștini de pre fața pământului, serbând și noi amintirea celui mare eveniment al nașterii Domnului, și prēmărirind pre Dumneșeu în laude și cântări duhovnicesti.

Durere și ărași durere, că bucuria noastră, de astădată este tare conturbată, între multe alte cercări și necazuri, și prin lipsa cea mare, greu simțită, provenită în unele părți, din nerodirea, ăr în altele, din rodirea cea slabă a câmpurilor.

Durere mare acēsta, mai ales pentru cei mai lipsiți. apoi pentru văduve și orfani, pre cari toți ămenii cei binecuvēnțați de Dumneșeu, cu stare mai bună, datori sânt a-i ajuta, după putință, ca să nu simtă așa tare tristețe urmări ale lipsei.

Deși nerodirea câmpurilor iubiților, este o cercare dela Dumneșeu, pentru păcatele ămenilor, pentru slăbirea simțului religios și a credinței lor cătră Dumneșeu; pentru slăbirea cercetării bisericei mai regulat; pentru neținerea învēțăturilor dumneșești, și alte asemenea păcate: totuș ea nu atinge în asemenea măsură și deopotrivă greu, pe toți ămenii, și anume, nu atinge așa greu, pre cei ce țin la Dumneșeu și la învēțăturile dumneșești; căci și Dumneșeu și învēțăturile lui cele sfinte, îi luminează și îi povățuesc, cum se-și întocmescă mai bine trebile, așa, ca din câștigul lor, din ăile bune, să păstreze o bună parte și pentru ăile grele.

Din contră, însă, nerodirea pământului, atinge cu mult mai greu, pre cei ce uită de Dumneșeu și de învēțăturile lui cele sfinte, cari neavēnd lumina și povățua acelor învēțături sfinte, în neștiința și orbia lor, nu-și știu întocmi astfelu trebile, încât din câștigul lor din ăile bune, să păstreze o parte pentru ăile grele. De aceea unii ca acestia simțesc cea mai mare lipsă, nu numai în anul acesta neroditoriu; ci aprăpe în totă viața lor, pentru-că în neștiința și orbia lor, să mai înglodēză și în datorii, din carea abia vor mai putea scăpa în viață.

De unde urmēză că cei ce voiesc a nu duce lipsă ori măcar a nu o simți așa tare; cei ce voiesc a se potē ajuta între tôte împrejurările grele, fără a cădea la mila altora, aceia să țină cu tărie la credința în Dumneșeu și la sfintele învēțături dumneșești; apoi să-și lumineze mintea cu lumina cunoștinții, și cu învēțăturile de lipsă, pentru a ști să-și întocmescă bine și înțelepțește trebile lor.

Vē veți aduce aminte iubiților, cum v'am mai sfătuit la tôte ocaziunile, să îmbrățiați și voi, precum fac și alte națiuni, — mai cu deadinsul lumina cunoștinții și învēțăturile de lipsă, cari v'ar fi luminat și povățuit, la tôte cele bune și folositoare, și v'ar fi învēțat cum să vē feriti de ori-ce păcate, cari aduc certarea lui Dumneșeu asupra-ne; vē veți aduce aminte, cum v'am sfătuit, ca câștigul vostru din ăile bune, să nu-l risipiți pe lucruri netrebnice, și mai ales nu, pe luxul cel păgubitoriu și pe beutura cea ruinătoare: să nu dați altora sudărea voastră, ear voi să duceți lipsă.

Ce bine era dacă ascultați aceste sfaturi părintești; priviți și vedeți cum cei ce au ascultat asemenea sfaturi părintești, nu simțesc așa tare lipsa, precum o simțesc cei ce n'au ascultat. Priviți și vedeți cu mare durere, — cum celor ce n'au ascultat, li se vēnd la dobă casele și moșiorale dela părinți, pentru împrumuturi și datorii făcute și cheltuite cu ușorință.

Din aceste putem învēța iubiților, că deși printre ani buni obvin și ani rēi, precum să întēmplă acēsta și în natură, că după timp bun urmēză și timp rēu; dar dacă vom fi cu credință în Dumneșeu, și dacă ne vom lumina cu lumina cunoștinții, atât acea lumină, cât și prea bunul Dumneșeu ne va povățui nu numai la mântuirea sufletului; dar și cum să ne asigurăm, în anii cei buni, și contra celor rēi, și ne va ajuta și în celelalte necazuri a-le noastre.

Tot din acestea putem învēța, că atât mântuirea sufletului, cât și ușorarea sôrței noastre în tôte împrejurările vieții, după Dumneșeu, sunt puse și în mâna noastră, căci și dela conlucrarea și vrednicia noastră, depinde, mare parte, și sôrtea și viitoriul nostru, adecă: precum ne vom lumina și ne vom cultiva, precum vom lucra, și ne vom strădui așa va fi și sôrtea și viitoriul nostru.

Știind acēsta să nu decădem nici cum cu inima nici în fața grelelor cercări, ce ne apasă; ci să ne bucurăm cu toții, bogați și sēraci de nașterea Domnului, știind că Domnul a venit în lume pentru binele și fericirea tuturor; să ne bucurăm și noi Domnului aducēndu-ne aminte, că și preste fericirii nostri părinți, au trecut multe și feliurite asemenea cercări grele, pre cari acei fericiți părinți le-au suportat bărbătește, cu ajutorul lui Dumneșeu; să ne punem și noi speranța în prea bunul Dumneșeu, rugându-l nu numai să ne ajute la suportarea tuturor necazurilor ce ne împresără; dar pe viitoriu să ne și ferescă de asemenea rele. Pe lângă acēsta însă să conlucrăm și noi, cu totă bărbăția la îmbunirea sôrței noastre.

Și fiind-că, ca la tôte lucrurile bune, așa și la acēsta, să cer lucrări înțelepte și bine socotite insuflete de Dumneșeu și de minte și cunoștință luminată: așa să avem pururea în vedere, că numai credința în Dumneșeu și mintea și cunoștința luminată, ne pot povățui la lucrări bune și folositoare și prin acestea și la ajungerea scopului ce urmărim.

Avēnd acestea în vedere, să ne silim din tôte puterile, a ne lumina mintea și cunoștința, cu lumina adusă în lume de Domnul, precum fac acestea tôte celelalte popore și națiuni conlocuitoare! Dar apoi să nu uităm nici când, că adevărata luminare a minții și a cunoștinții, precum și conducerea cea înțelēptă o putem ajunge, cei mai în vērștă, prin biserică înțemeiată de Domnul nostru Isus Christos, ăr tinerimea în școlă confesională, care e flica bisericei, prin aceea biserică care a fost pururea și conducătoare fericitorilor nostri părinți, și mântuitoarea lor în

tote cercările grele ce au venit asupra-le, în decursul veacurilor; ér având acestea în vedere să ținem din toate puterile la biserica Domnului, care este și a strămoșilor nostri, și la fîca ei, școla confesională.

Amintesc acestea iubiților, căci și în zilele noastre, ca și în zilele părinților nostri, să ivesc mulți proroci mincinoși, cari cêrcă a amăgi pre mulți dintre ai nostri, spre a-i înstreina dela biserica mamă, ca și cum ar înstreina pre unii fii dela sinul familiei, pentru a slăbi și biserica străbună, precum ar slăbi familia ér pre cei înstreinați a-i folosi spre scopurile lor pécătóse.

Voi însă iubiților, nu vă lăsareți amăgiți de asemenea ispite viclene, să nu alunecați a crede vorbele lor, și așa sub nici un feliu de împrejurări să nu vă clătinați în religiunea strămoșescă, ci să țineți cu totă tăria la aceea, pentru ca așa cu ajutorul aceleia, și prin aceea cu ajutorul Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos, întemeietorul religiunii noastre strămoșești, să puteți suporta cu bărbăție ori-ce cercări ar veni asupra-vê, să înaintați tot mai mult în cele bune și foloșitóre, și să vă apropiați tot mai tare de ajungerea darurilor dumnezești, și ca aceste s.serbători, precum și cele apropietóre a-le anului nou și a-le botezului Domnului, să le petreceți în pace, sănătate și mulțămire, acum și la mai mulți ani fericiți. Amin.

Pre lângă cari împărtășindu-vê și binecuvântarea noastră arhierescă, am rămas

Arad, la serbătorile Nașterii Domnului din 1897,

Al vostru tuturor

de tot binele voitoriu :

Ioan Mețianu, m. p.

Episcopul Aradului.

In situațitnea actuală a bisericii.

Prin înoirile veacului, în carele trăim, s'au înmulțit în mare măsură trebuințele ómenilor, ér prin ideile dușmane învățăturilor evangheliei, ómenimea a început a-se înstreina de viața ideală creștinescă, care înalță, și ridică pre om din marea vieții și vihorul ispitelor, și carea îl-face, ca trăind pre acest pământ să sêmță plăceri și bucurii ideale, proprie numai Ceriului.

Pretensiunile și trebuințele înmulțite ale veacului conduc pre om la materialism, ér curenteles contrare creștinismului despóia pre om de libertate, și-l fac, să cadă pre nesêmțite în sclăvia.

Atât materialismul, cât și sclăvia, la carea apasă, șt împing popórele pre nesêmțite ideile dușmane creștinismului, sânt streine de modul de gândire și de viață al poporului românesc. Ca dovadă,

ca poporul românesc nu înclină spre materialism, ne servesce între altele și faptul continuității elementului român pre teritoriul, carele îl-locuiesce, — dela colonizare și până astăzi. Dacă poporul românesc ar fi avut înclinare spre materialism, — atunci la retragerea legiunilor făcută prin împératul Aurelian la anul 274, — și-ar fi luat ceea ce-avea cu sine, și ar fi trecut Dunărea, și și-ar fi căutat adăpost în fața năvălirii popórelor barbare. În loc de acesta însă elementul român a rămas aici, și a preferit, să suporte perioada invasiunilor barbare, împlinindu-și și în acele timpuri de grea restricte misiunea sa civilisatorică-istorică pre acest pământ. Așa între altele vedem, că elementul român încreștinéză pre Goți, împrumută Hunilor limba română, în carea se pot înțelege cu celelalte popóre ale Europii, ocrotesc în sinul său pre sclavi, ér mai târziu în răsboiele cu Turcii sângeră pre câmpul de bătăia întrupărarea sfintei cruci și a civilizațiunii creștine.

Tot astfel îl-vedem pre poporul nostru și în ceea-ce privesce multele momeli și curse, ce i-s'au pus în decursul veacurilor pentru a-și părăsi legea strămoșescă. Față de toate aceste momeli și curse românul își-susține libertatea și independența în ale sufletului, în ale religiunii. Românul suportă iobăgia seculară, dar legea nu și-o dă în schimb pentru nimic; și celor ce se încercă a-l abate dela legea strămoșescă le răspunde cu o rezoluțiune, pre carea o găsim numai la martirii creștinătății din veacurile dintai: „puteți să-mi luați țundra și cămașa de pre mine, vă dau și corpul meu, dar preste sufletul meu poruncesc numai Dumnezeu.“

Sunt de mare preț și de o netăgăduită valóre constatările, ce ni-le face istoria atât în ceea-ce privesce înclinarea poporului nostru pentru o viață ideală creștinescă, cât și în ceea ce privesce lupta și rezoluțiunea, cu carea acest popor și-a apêrat între toate împrejurările libertatea și independența în ale religiunii și bisericii.

Când constatăm acesta, ar fi de sigur o greșelă, dacă nu am adaoge imediat, că schimbările și înoirile veacului au înmulțit în mare măsură pretensiunile poporului și în ceea ce privesce chana spirituală, ce o ascéptă poporul dela biserica sa. În trecut poporul nostru se călăuzea în toate afacerile vieții sale de datinele și tradițiunile religioase și naționale rămase din bêtărni, și chana spirituală și-o afla întruprisosință în credința lui neclătită în așo-

đămintele sfintei sale biserici. Așa ni-se pare noul, că astăzi sub impresiunea păgânătății veacului și sub impresiunea copleșirii grijilor și necazurilor vieții, poporul nostru pre alocuria a scăpătat din frumósele sale datine, și cu putința este, ca între grelele împrejurări, în care trăim, să fi slăbit și din credința în sfintele așezăminte ale bisericii noastre, cu atât mai vartos, cu cât đilnic este spus la diferite ispite.

Faptul acesta impune preoțimii și administrației noastre fără indoielă grele și însemnate sarcini. Biserica trebuie să țină cont neapărat de tot ceea ce se petrece în popor. ca astfel să pótă îndrepta pornirile greșite, și să pótă da poporului o nimerită direcțiune în dezvoltare; ér pentru ca cu bun succes să putem implini această datoriată, de lipsă este să dăm terenului pastoral cea mai mare îngrijire, și anume îngrijirea, ce o reclamă dela noi doctrina evangheliei și dezvoltarea istorică a bisericii.

Este frumos și înălțătoriu de suflet și de inimă acest teren. Se începe cu priveghiarea și studiul ce-l face preotul đilnic asupra vieții și activității poporului, se susține, și se alimentează cu îngrijirea preotului de a reprezenta cu demnitate în sênul poporului doctrina și sfintele așezăminte ale bisericii, și dela silința, ce și-o impune preotul întru a da poporului hrana spirituală trebuinciosă spre a poté să-se ferescă de rele și a poté face binele; și se termină de regulă cu succes. Acest succes depinde deci în prima liniă dela individualitatea preotului și dela modul și tactul, cum scie dênul să îmbineze trebuințele poporului cu doctrina evangheliei, ca poporul să-și pótă însuși din acesta învățăturile divine, prin cari să pótă preintêmpina cu succes necazurile, ce-l întêmpină đilnic în viață, și se pótă să-și urmeze cu succes calea sa spre dezvoltare.

Ca să fiă nimerite și succese îngrijirile spirituale, ce trebuie să-le dăm credincioșilor pre terenul pastoral, este neapărat de lipsă, ca să corêspundă pre deplin trebuințelor spirituale ale credincioșilor. Credincioșii pot să fiă adesea influențați de idei și curente greșite. Față de acestea preoțimea îi-va face datoriata, dacă prin cuvânt și prin faptă va dovedi poporului contrariul, și anume, că urmând și lăsându-se stăpânit de ideile și curente greșite ale timpului în loc de bună starea, ce o doarește, ajunge la necazuri, și chiar la ruină.

Astăzi, de exemplu, stăpânesc lumea și timpul nostru două curente de o potrivă greșite, și anume:

a) materialismul, și b) credința, că o schimbare a stărilor de astăzi în spre mai bine s'ar poté realiza în lume prin voința omului, prin legi și instituțiuni omenești.

Materialismul lumii de astăzi vede totă fericirea omenească în bunuri materiale, în un trai ușor și în comoditate; și bunurile materiale le privește nu de ceea ce sunt: de mijloc pentru a-ne înlesni viața, ci de scop al vieții. Materialismul, în forma, în carea el se propagă, este nenatural și cu totul contrariu ființii și naturii omenești. De aceea și este el cauza și izvorul multelor necazuri, de cari suferă astăzi lumea.

Tot atât de nenaturală și de greșită este și acceptarea lumii de astăzi de a-se realiza o schimbare în spre mai bine a stărilor de astăzi prin voința omului, prin legi și instituțiuni purcese dela om, deore-ce ori-ce vom gândi, și ori-ce vom face noi ómenii, sórtea și viitorul nostru nu depinde numai dela noi, ci în prima linie depinde dela voința lui Dumnezeu, și dela modul, în carele omul se deprinde a-și supune voința sa voinței lui Dumnezeu.

Este deci natural, că față de aceste două curente greșite, și față de altele biserica are datoriata ca să lumineze pre credincioși, că ele în forma în carea se propagă prin lumea de astăzi, conduc pre ómeni la ruină, — precând în forma, în carea le privește, și tractează evanghelia, — ele conduc pre om la bunăstare și fericire. Evanghelia ne îndemná la lucru și la câștig și mai pre sus de acesta la buna întrebuintare a câștigului realizat prin lucru, ér cu privire la raportul dintre om și om, la așa numita cestiune socială, ne învață, ca să-ne privim unul pe altul de frați, și în tot ceea ce facem unul altuia să fim conduși de frățescă iubire. Tot această iubire, cere evanghelia Domnului, să fie în genere motival și îndemnul în toate cestiunile, cari privesc viața publică.

Stând astăzi în fața multor porniri greșite, este deci neapărat de lipsă, ca față de toate acestea biserica să-și facă datoriata în deplină consciință ér pentru ca această lucrare a noastră se fiă succésă, precum dorim, și precum o pretinde această interesele și viitorul bisericii și poporului nostru de lipsă este să avem în vedere, că succesele pre terenul pastoral depind în prima liniă și mai cu sémă dela individualitatea preotului.

În punctul acesta amintim, că a fost un timp,

când întregă pastorală s'a privit de o știință, carea ne arată normele și principiile, prin cari se pot conduce spiritualmente poporul. Preste stadiul acesta astăzi știința a trecut, și astăzi pastorală în conformitate cu doctrina părinților bisericii orientale din veacurile cele dintâi se privește de viață și isvor de viață creștină. Pastorală deci nu este numai un studiu, din carele se-ne însușim principiile și metoda de a manua guvernul spiritual și disciplina credincioșilor, și este mai mult, este știința, carea pretinde, ca se-ne formăm, să-ne educăm noi înși-ne pe noi în spiritul evangheliei și în spiritul bisericii noastre, astfel, ca între ori ce împrejurări se pot corespunde grelei noastre misiuni, și ori-ce cestiune se-ne afle deplin pregătiți.

Seriositatea și greutatea timpului în carele trăim, pretinde în mod imperativ de la noi toți, preoți și învățători, precum și de la toți, cari avem ingerință în administrațiunea afacerilor, cari privesc biserica și școala noastră, ca în toate agendele, ce le savorșim, să fim inspirați numai de spiritul evangheliei și bisericii Domnului, ca astfel să putem paralisa și preintâmpina ideile și curentele greșite, cari se răspândesc în popor.

Despre sărbătore „Nascerii Domnului“.

Sărbătore Nascerii Domnului s'a instituit întru amintirea nasterii după corp a Mântuitorului nostru Isus Christos. Ca sărbătore specială o găsim pe lângă celelalte sărbători mari, ca Pascile, Rosaliile abia mai târziu; însă nu ca și cum ea nu ar fi existat din vechime ci era împreună cu sărbătore Arătării Domnului, serbându-se ambele deodată și anume în 6 Ianuarie.

În această zi serba atât biserica orientală, cât și cea occidentală sărbătore numită epiphania sau theophania întru amintirea arătării Domnului pe pământ cu care se împreună și amintirea Nascerii Domnului, a botezului și a închinării magilor. Deși nu putem ascrie cu siguranță acestei sărbători origine apostolică, fapt e, că în veacul al III-lea exista deja. Astfel ne istorisește Nicefor Callistus († după 1340) pe baza mărturiilor martirologice vechi, că pe timpul persecuțiunii dioclețiane (284—312) adunându-se creștinii din Nicomidia la sărbătore Nascerii Domnului în biserică, un tiran după ce a încuiat ușile, punând foc împrejurul bisericii, mulțime mare de creștini și-au aflat aici mormântul. Mai evident rezultă încă originea veche a acestei sărbători din cuvântările s-ților Chrisostom, Vasile cel mare și Grigorie din Nazianz, după cari pe acel timp sărbătore această era pretutindenea cunoscută. Așa dice d. e.

Chrisostom († 407) că această sărbătore e veche și cunoscută de la Tracia până la Spania.

Ca sărbătore specială în 25 Decembrie despărțită deci de cea din 6 Ianuarie, obține ea mai întâi în biserica apuseană pe la începutul veacului al IV-lea. De aici a trecut ea și în biserica din Egipt, Antiochia și întregă Siria. La stăruința lui Grigorie Nazianzul și a lui Ioan Chrisostom a devenit usul bisericii apusene, de a serba Nascerea Domnului în 25 Decembrie, deosebit de epiphanie și în biserica orientală tot mai general, er astăzi e primită această zi, ca și legală pentru întreaga biserică orientală. Numai armenii au rămas pe lângă usul bisericii vechi sărbând și astăzi atât Nașcerea cât și Botezul Domnului în 6 Ianuarie.

Acastă sărbătore se serba de creștinii cei vechi cu mare pietate și bucurie. Sântii părinți ved în ea izvorul tuturor celorlalte sărbători. Așa dice Chrisostom, că fără nașterea lui Christos nu ar fi nici epiphanie, nici Pasci, nici Rosalii etc. E însemnată și din motivul, că în ea se arată mai vortos iubirea lui Dumnezeu față de omenime, înjosându-se pe sine, chipul omului luând. Pentru ca nimeni să nu fie împedat a lua parte la servițiul dumnezeiesc în această zi, li se ddea sclavilor libertate, după cum prescriu Constituțiunile apostolice și se dispensau de lucrul lor zilnic. Ziua această se petrecea fără a-junare și fără plecarea genunchilor, simbolizând și prin această bucuria cea mare a zilei.

Ca creștinii să se prepare în mod cuvințios pentru sărbătore Nascerii Domnului, a instituit biserica înainte de sărbătore, mai multe zile de a-junare, cari închipuesc timpul Testamentului vechi și cari însemnă, că precum profetii prin post și rugăciune se pregăteau pentru Mesia și se rugau pentru trimiterea lui, promis fiind de Dumnezeu încă lui Adam, astfel și creștinii prin înfrânări și rugăciuni se pregăteau pentru sosirea lui Christos. Numărul acestor zile era în diferite biserici diferit. Spre a aduce uniformitate în întreaga biserică ortodoxă, patriarhul Constantinopolului, Luca Chrisoverghi a ținut la anul 1166 un sinod, în care s'a hotărât a-junul de 40 de zile, adecă de la 15 Noemvrie până la 25 Decembrie obligator pentru toți creștinii.

* * *

Ce se atinge de anul nasterii Mântuitorului Isus Christos, părerile scriitorilor bisericesei difer mult în punctul acesta, mai toate consună însă, că anul 754 de la zidirea Romei, primit ca anul nasterii lui Isus Christos și deci ca întâiul an al erei creștine e smintit. Scriitorii mai noi, cari au primesc anul 754 a. u. c. ca anul nasterii lui Isus Christos se provocă la următoarele:

I. Christos s'a născut înainte de mórtea lui Irod cel mare; acesta însă a murit în luna Nisan (Martie—Aprilie) 750 a. u. c. Ear înainte de mórtea lui Irod era Isus deja în Egipt și evenimentele de la nașcerea lui Isus până la uciderea pruncilor din Bethlehem și mórtea lu-

Irod s'a întimplat în mai mult timp. Din cauza acésta se pune anul nașcerii lui Isus între anii 747—750.

II. Luca în cap 3 ne istorisește, că Isus Christos a pășit în public deodată sau ceva mai târziu decât Ioan Botezătorul fiind Isus cam de 30 de ani, éra Ioan Botezătorul a pășit cu botezul în al 15 an de domnie a împératului Tiberiu. Tiberiu a domnit ca conregent cu August și singur. Ca conregent a domnit dela anul 764 sau 765 a. u. c. ér singur domnitor dela anul 767 a. u. c. Dacă numără Luca al 15 an de domnie a lui Tiberiu, decând a domnit el împreună cu August și dacă sé ia, că Isus a fost atunci de 30 de ani, atunci anul nașcerii ar fi între anii 748—750 a. u. c.; dacă însă sé ia al 15 an numai decând a domnit Tiberiu singur, atunci pică anul nașcerii pe anul 754. Părerea a dóua din care rezultă anul nașterii 754 nu sé pôte însă primi pentru cele amintite în punctul prim.

III. Kepler calculând ce fel de stea miraculoasă a putut fi care staau s'a arătat la nașcerea lui Isus Christos dice că în 747 a. u. c. s'a arătat o conjuncțiune din steaua Iupiter și Saturn. Așadar, dacă sub aceea stea miraculoasă, despre care vorbește evangelistul Matei s'ar înțelege stéua de care vorbește Kepler, atunci anul nașcerii ar fi 747 a. u. c.

IV. Ar mai fi un dat în sânta scriptură din care s'ar părea că sé pôte deduce anul nașcerii lui Isus Christos. Anume sé istorisește la Luca c. 2. că Isus s'a născut pe timpul conscripțiunii poruncite de împératul August, fiind guvernatorul Siriei Quirinus. Inșé Quirinus a fost de dóuë ori guvernator, tot asemenea s'au ținut dóuë conscripțiuni sub el. Despre conscripțiunea primă însă nici nu sé știe pozitiv anul. Părerile istoricilor, cari din acest dat voese sé deducă anul nașcerii lui Christos difer așa de mult, încât nu sé pote ajunge la un rezultat pozitiv.

V. După Tertulian a murit Christos în anul consulatului lui Caius Rubellius și Caius Fufius, așadar în anul 782 a. u. c. Și de órece activitatea lui Isus în public a durat 3—4 ani, așa ar fi anul nașcerii lui cam 747 a. u. c.

Luând tóte acestea în considerare, rezultă ca pozitiv că, anul nașcerii lui Isus Christos nu pôte fi 754 a. u. c. după cum îl ia Dionisie Exiguu și cu care sé începe era noastră creștină, ci unul dintre anii 747—750, mai probabil anul 747.

Ca ziua nașcerii s'a primit de cei mai mulți scriitori ziua de 25 Decembrie, de și Junii au luat 19 Mai, alți 20 Aprilie. Astăzi e primită ziua de 25 Decembrie în care sé și lerbézá nascerea Mântuitorului Isus Christos.

La nașcerea Domnului.

Pécatul și virtutea, pe un timp întunecos,
Érau în luptă mare, nainte de Christos . . .
Atunci, când omul n'avea, concept de Dumnezeu
Ș inu știa sé alégă, binele din réu.

Dară întunetea, adénc subminată, —
Sé prefăcu în urmă, în și luminată . . .
Astăzi, când păstorii și maghii în răsărit,
Véqură, cumcă pe cer, o stéuă li-a răsărit,

O stéuă ce-'i conduse, spre închinăciune,
Celui născut astăzi . . . fără întinăciune;
Celui ce aduse, în lume mântuire,
Și între ómeni pace și bunăvoire!

Isvor de bucurie, e ieslea pentru om
De unde odrăslise, du m n e đ e e s c u l p o m . . .
O mare comóră, conține dar în sine,
Pentru cel ce pleacă, la ea sé se închine!

Sé mergem dar creștini! ađi și noi, mic cu mare,
La ieslea din Vifleem, spre întimpinare,
Și sé ducem darul, prompt în biruință . . .
De întărîrea noastră, îndrépta credință!

Căci ah! când lumea învață, în antagonism,
Față de tot ce este, ađi sfânt, în creștinism,
Nici n'am poté duce, vre-un mai potrivit dar
La preasfânta iesle, pre scumpul nostru altar!
Chitighaz, Decembrie, 1897.

Iosif-Ionn Ardelean.

D I V E R S E .

* *Pictura unei biserici.* Inregistrăm cu bucuria, că comuna bisericăscă gr. or. română Nădlac în anul acesta a reparat și înfrumșețat sânta biserică de acolo, depingând în mod artistic întreg interiorul biserici dimpreună cu templu cu icóne sfinte din istoria revelațiunii divine și din dezvoltarea istorică a bisericii, și pavând padimentul cu ceramită. Precum ni-se spune, pictura sevrșită în stilul bisericii orientale, este binei succésă, și demnă de a împodobi casa lui Dumnezeu.

Felicităm pre frații nostri din Nădlac pentru jertfa adusă și de astă dată sémțului de pietate creștinăscă.

* *Exhumare.* În ziua de 15/27 Decembrie a. c. precum cetim în „Dreptatea“, s'a petrecut în comuna Foeni o privescose duiósă, ce a impresionat adénc inimile credincioșilor. În acéstă și s'au exhumat și strămutat din cripta vechiă sicriele a 12 membrii decedați din ilustra familiă Mocsonyi, odinórá falnici stejari și apératori ai bisericii și poporului românesc, și s'au strămutat în suteranul cel nou zidit cu multă artă în aceea comună de ilustra familie Mocsonyi. Exhumarea și strămutarea s'au întemplat sub conducerea rituală a părintelui protopresviter tractual Ioan Pinciu, însoțind sicriele până la locul cel nou de odichná corul plugarilor, tinerimea școlară și mai toți locuitorii comunei Foeni, — esprimându-și și în acéstă formă tributul dn recunoștință și mulțămítă cătră fericții decedați. Sicriele strămutate: al seniorului familiei Ioan Mocsonyi, al lui Petru, ale fraților Andreiu, Antoniu, George și Lucian, ale în veci neuitatei

matrone române Ecaterina, al soțului ei Michail, și ale sororilor Elena și Ana.

Înregistrând acestea, rugăm pre Dumnezeu, ca sufletele lor să-le așeze în locașurile dreptilor. În veci amintirea lor!

* **O bună achișițiune** s'a făcut zilele trecute în favorul bisericii gr. or. din Lugos. Comitetul parochial compus din valoroși bărbați ca Dr. George Popoviciu, Coriolan Brediceanu, Mihai Bejan, etc. precum cetim în „Fóia diecesană“ au cumpărat pe sama s-tei bisericii de acolo hotelul așa numit „la poștă“, cu prețul de 60000 fl. Hotelul este spațios cu o curte și grădină largă. și pro-vădut cu alte clădiri de închiriat, și ca apartinență are și 25 lanțe de pământ.

* **Nenorocire.** Cu ocașiunea unei adunări poporale ținute în Londra la casa orașului a cădut jos maltru de pe tavan și a omorît 100 de ómeni.

* **Din statistica** făcută de inspectorul școlilor poporale din orașul Arad pentru anul 1896/7 se constată, că în cele 33 de școle poporale din Arad, au cercetat prelegerile 6566 de elevi, din suma de 9907 obligațiala școlă, de unde urmază, că în orașul Arad n'au cercetat școla 2341 de elevi. După naționalitate au cercetat școlile din Arad, între cari sunt 13 comunale, 1 de stat, 24 confesionale, 2 școle private și 2 școle de model — maghiari 4917, români 903, nemți 444 și sërbi 213.

* **Esplosiune la clinica din Budapesta.**

În séra de 31 Decemvre n. o esplosiune teribilă s'a întâmplat la clinica din Budapesta. Într'o odaie suterană a rămas țava gazului deschisă. Servitoriul, mirosind gazul a căutat pretutindenea, toate țevile însă le-a aflat închise; la urmă merse în pivniță, aprinse un chibrit și — esplosiunea a fost gata. În momentul acesta o detunătură puternică a sguduit întreg edificiul clinicei și tot-odată două odăi din pivniță s'au prefăcut într'un infern plin de flacări. Tóte ferestrele institutului s'au spart. Boltitura pivniței a fost sguduită. Bolnavii, cari se aflau în odăile de-asupra toți au sărit din paturile lor. Un servitor și un fochist au fost părjoliți și greu răniți. Tóte obiectele din pivniță unde era și laboratorul clinicei, au ars, precum și toți iepurii de mare ce se aflau acolo. Sosind pompierii în grabă focul a putut fi în curând localizat.

* **Anunț literar.** Începând din Ianuarie al anului 1898 suntem decisi a eda o fóia enciclopedică literară bogat ilustrată sub nume de „Revista ilustrată“, care va apăre în broșuri lunare de cât 2½ cóle octav mare, hârtia fină, ilustrațiuni originale și bine esecutate, cu un conținut instructiv și distructiv

Ca această revistă să pótă străbate în cercuri cât mai largi și mai depărtate, ne-am decis ca broșura primă pe Ianuarie s'o scótem în fórté multe esemplare, ca să o putem trimite de probă tuturor celor ce ar voi să o vadă. Cine dorește a se abóna, va binevoi a se adresa la subscrisul editor.

Prețul revistei va fi 6 fl. la an pentru Austro-Un-garia, pentru România și străinătate 15 franci, care preț se va trimite minimum pe o jumătate de an înainte la

adresa administrațiunei fóiei în Șoimuș p. u. Nagy Sajó (Transilvania) Onorabili domni literați, cari reflectéză a munci împreună cu noi la Revista noastră, binevoéscă a se insinua și pregăti cu material, ér noi promitem, că după putință, ostenéla le vom remunera-o. Scrierile însoțite de ilustrațiunile relative originale și scóse din vieța poporului român, vor avé tot-déuna întâetate și se vor remunera cuviincios.

Sperând, că ne vom bucura de sprijinul moral și material al onoratului public român de pretutindenea, rămânem cu tótă stima. Șoimuș, în Decemvre 1897. Ioan Pop Reteganui, redactor. Ioan Baciu, editor.

* **Ursoica și puii.** O corabie care se ducea la Polul nordic, în vécul trecut, fú prinsă de ghețări și echipagiul neavând ce face, vina. Într'o di se apropie de corabie o ursóică cu doi pui. Marinarii îi atraseră, aruncând pe gheață bucăți de carne de morsă. Ursóica le lua, le împărțea și le punea dinaintea puilor oprindu-și pentru ea părțile cele mai mici. Când se pue ghiara pe cea din urmă bucațică, marinarii traseră cu pușca și puii cădura răniți de mórte. Ursóica fu numai rănită. — Era o privelisce care te făcea să verși lacrămi, dice un mar-tor al acestei scene; biata ursóică cu tóte că era rănită, lua bucata cea din urmă de carne, o sfășie și le-o puse dinainte dór de vor mânca. Puii muriseră. Când îi vădu că nu mănâncă, pușe întâi laba pe unul, apoi pe celalalt urlând jalnic. Înțelegând că nu-i putea scula plecă, ér după ce făcu câți-va pași, se întórse spre ei și începú a-i chema dând țipete triste și vădând că nici așa nu is-butea să-i hotărască să se ia după ea, se întórse spre ei, îi mirosi și începú să le lângă rănile. Mai încercă încă odată să-i ia cu dênșă, depărtându-se și chemându-i și vădând că e tot de géba se întórse încă odată și îi începú să-i mângăie cu labele țipând de durere. În sfârșit vădând că se răcesc și că nu dau semne de viață ridică capul spre corabie, urlând ca și cum ar fi blăstă-mat pe omoritori, cari traseră o salvă de puscii. Biata mama cădú între puii ei și muri lingându-le rănile.

* **Aniversarea nașterii Maj. S. Reginei Carmen-Sylva.** În 29 Dec. a implinit Regina Româ-niei 53 ani, un moment fusemnat și înălțător în viața tin-nerului Regat. Capitala a fost splendid pavoazată, în Mi-tropolie s'a oficiat un Te-Deum, la care au asistat toți ministrii, ear la palat registrele de înscriere au fost a-coperite de un mare număr de semnături, cari denotă in-destul iubirea și simpatia, de care se bucură Regina po-etă în mijlocul poporului ei iubit. Cea mai înălțătoare sêrbare a zilei natale a avut loc la Teatrul Național, unde s'au reprezentat în preséra acestei zile două drame scrise de Regina Carmen-Sylva: „Mărióra“ și „În ziua scade-ței“, în presența sêrbătoritului óspe regal. După termi-narea reprezentațiunei s'a recitat de d-na Romanescu și dl. C. Notara, cari purtau costumul național, un dialog festiv ocașional, compus de cunoscutul poet H. G. Lecca. După terminarea recitării, artiști lirici ai trupei de operă au esecutat imnul „Trăescă Regele“ acompañați de or-chestră. Asistenții numéroși presenți au aseultat în pi-

ciore imnul, care în urma aplauselor însuflețite a trebuit repetat. Reginei, care a ascultat de asemenea în picioare imnul regal, s'au adus cele mai sincere și înălțătoare o-magii din partea publicului present.

* **O nenorocire pe Dunăre.** În sera de 12 Decembrie v. o mare nenorocire s'a întâmplat pe Dunăre lângă Brăila. Mai mulți oameni au voit să trecă Dunărea pe o șalupă, spre a se duce în Dobrogea. Un sloiu enorm de ghiță lovește atunci șalupa, când era aproape de mijlocul Dunărei și o restornă. Nenorociții oameni încep să țipe strigând ajutor. Într-o clipă, se adună o lume imensă pe cheiul Dunărei. Conducătorul unui remoher, care tocmai sosise la pluton, fu invitat de mulțime în ajutorul sêrmanilor nau fragiați. Conducătorul remoher anului a refuzat însă, pretextând, că oamenii de serviciu sunt foarte oboșiți! În vremea aceasta nu se mai auzea nici un strigăt nici un țipet. Nenorociții au fost băgați de sloiuri sub ghiță și s'au inecat. Cadavrele a doi dintre ei au fost găsite abia după două zile, ale celorlalți nu s'au găsit încă.

* **Toaleta Carmen Sylvei.** Diarul New-York Herald, într'un supliment de mode scrie următoarele: Dintre toate reginele din Europa, Carmen Sylva, regina-poetă a României se îmbracă mai simpluși fără multe rafinierii de lux. Natura ei poetică nu se poate împăca cu schimbătorea modă.

Avis damelor române.

* **Instrument musical.** Pentru expoziția din 1900 din Paris un mare fabricant de pianuri a construit un instrument, despre care se țice că va fi o adevărată minune musicală a veacului, în ceea-ce privesc sonoritatea. Sunetele lui se vor auzi la zece kilometri depărtare tot așa de bine ca și cum ai asculta o orchestră la o distanță de doi metri. Numele instrumentului e orchestriion.

* **Viața lungă.** În Arva-Malatin a răposat zilele aceste un țeran în etate de 114 ani.

* **Nenorocire.** Lângă Tarnopol lupi flămânzi au mâncat pe o țerancă împreună cu o copilă a ei.

* **Furt mare.** În Transvaal s'au furat deunăzi zece rude de aur, de-o valoare enormă.

* **Foc mare.** În Portan Princeze (American) un foc gróznic a pustiit 800 de edificii, lăsând fără adăpost 30000 de oameni.

AVIS. P. T. DD. cari au binevoit a primi în comisiune „CALENDARIE“ de ale tipografiei diecesane pe anul 1898, sunt prin această rogați cu totă stima, să binevoască a ni-retrămite exemplariile, ce cugetă, că nu le-ar poté pe-trece, de ore-ce noi nu mai dispunem de nici un exemplariu.

Totodată rogam pre P.T. DD. cari au cerut

de nou „Calendarie“ să binevoască a fi puțin în acceptare, până când vom poté satisface la toți.

Administratiunea

„TIPOGRAFIEI DIECESANE“

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCOLA.“

Fóia bisericească școlastică, literară și economică.

✂

Cu 1 Ianuarie stil vechiu 1898 deschidem abonamentnou la „Biserica și Școla.“

Rugăm pre toți domniii abonenți de până acuma, cari doresc a avé fóia noastră și pe viitoriu, se binevoiescă a trimite la „Tipografia diecesană“ prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN 5 fl. — cr.

” 1/2 ” 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:

PE UN AN 14 franci.

” 1/2 ” 7 fr.

Sprrijinul moral și material, de care până acuma s'a bucurat fóia noastră, ne îndreptățesc a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de asemenea simpatii caldurese precum și de bunăvoința nestrămutată a On. Public cetitoriu.

Redacțiunea.

CONCURSE.

Pentru vacanta parochiă de clasa a doua din comuna Șepreusiu, protopresviteratul Boroșineului prin acesta se scrie concurs cu termin de alegere pe 18/30 Ianuarie 1898.

Emolnintele sunt: 1) Una jumătate sesiune pământ parte arătoriu parte fânaț, carea se estimează la o valoare de 128 fl. v. a. 2) Venitele stolare adecă: b tezuri, cununii și înmormentări 327 fl, 50 cr. 3) Venitul din bir 200 fl. v. a. 4) Alte venite sigure 25 fl. v. a. cari toate la oaltă se urcă la un venit de 680 fl. 50 cr. v. a. Alesul are a-se îngriji de locuință pe spesele sale proprii.

Dela recurenți se potfeșce ca în timp egal se-și ajusteze petițiunile lor cu documentele necesarii prescrie de statutul organic și adresate comitetului parochial se le substernă Mult On. Dómn. Cornel Ursuțiu adm. protopopp. în Șepiós eom. Arad.

Recurenți până la alegere se-se prezenteze în Sta biserică de aici în vro Duminecă ori sêrbătore pentru a-și arêta dexteritatea în cant, servitul divin și oratoriă.

Șepreusiu la 16/28 Dec. 1897.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: CORNEL URSUȚIU, m. p. adm. protopresb.